

Konkurs recytatorski

Polska poezja patriotyczna

W gościnnych progach Kijowskiego Narodowego Uniwersytetu Ekonomicznego im. W. Hetmana 24 kwietnia odbyły się II eliminacje Konkursu Recytatorskiego, poświęconego 100. Rocznicy Odzyskania Niepodległości RP, podczas których zabrzmiały najpiękniejsze wiersze patriotyczne znanych polskich poetów.

Impreza zorganizowana została przez Związek Polaków na Ukrainie, Polską Szkołę Sobotnią w Kijowie i Kijowską Młodzieżową Asocjacje „Młodzi i Kreatywni”.

Jury w składzie - attaché Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Kijowie Iga

Kaca i prezes Związku Polaków na Ukrainie Antoni Stefanowicz – pracy miało co niemiara, ale z wielkim zadowoleniem przesiadkiwało recytatorów podzielonych na cztery kategorie wiekowe, którzy zwyciężyli w I turze eliminacji.

Ciąg dalszy na str. 2

Najmłodszy laureaci Konkursu poezji patriotycznej

„POLACY NA UKRAINIE: historyczna pamięć w aspekcie filantropii”

Konferencja

Ten ciekawy temat sprawadzał się do badań w dziedzinie działań charytatywnych polskich filantropów w zachowaniu pamięci historycznej; badań biograficznych (w teorii i praktyce) w dziedzinie odrodzenia historii rodzinnej Polaków na Ukrainie; inicjatyw społecznych i wolontariatu: socjalnego współdziałania w warunkach wezwań politycz-

Z okazji 100-lecia odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej i 120-lecia założenia Narodowego Uniwersytetu Przyrodniczego w Kijowie w jego salach (już drugi rok z rzędu) 25 kwietnia 2018 roku obradowała II Międzynarodowa Naukowo-Praktyczna Konferencja pt. „Polacy na Ukrainie: historyczna pamięć w aspekcie filantropii”.

czego ujętych w projektach naukowych Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie.

Międzynarodowa Konferencja przebiegała pod patronatem Ministerstwa Edukacji i Nauki Ukrainy, Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, Wydziału

Jej celem stało się intelektualne i duchowe odnowienie społeczeństwa; rozbudowywanie stosunków dobrosąsiedzkich; formowanie przymierza między Polską i Ukrainą oraz „podołanie przeszłości”, wychowanie tolerancji, człowieczeństwa, współczesnego świa-

Honorowi gości i organizatorzy Konferencji

nych; praktycznej popularyzacji polskiego kulturalno-historycznego dziedzictwa oraz kontynuacji tradycji retrospekcji i mecenatu, w tym kulturowego, oświatowego i wydawni-

Konsularnego Ambasady RP w Kijowie, Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie, Kijowskiego Narodowego Uniwersytetu Przyrodniczego oraz Instytutu Historii NAN Ukrainy.

topoglądu u młodego pokolenia. W konferencji wzięli udział badacze, naukowcy, doktoranci, studenci, pracownicy instytucji edukacyjnych i muzeów.

Ciąg dalszy na str. 3

Jubileusze

Park Aleksandria – przykład bogactwa dziedzictwa polsko-ukraińskiego

Ten rok obfituje w jubileusze znamienitych dat i przede wszystkim 100-lecie odzyskania niepodległości przez Polskę. W zabytkowym mieście Biała Cerkiew też zbiegły się dwie słynne daty: 230-lecie założenia parku Aleksandria przez rodzinę Branickich i 15-lecie działalności Stowarzyszenia Polaków Białocerkiewszczyzny (wchodzącego w skład FOPnU), które społeczność miasta i liczni goście mogli świętować podczas Festiwalu Kultury Polskiej pod dewizą „Muzyczne Spotkania im. Elżbiety Czackiej w Białej Cerkwi”.

W ten słoneczny kwietniowy dzień do Białej Cerki przybyła delegacja Kijowskiego Domu Polskiego działającego przy Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie na czele z Dyrektorem Marią Siwko. Z różnych miast przyjechało także wielu przedstawicieli polskich stowarzyszeń narodowo-kulturalnych na Ukrainie.

Dyrekcja parku Aleksandria, na czele z Dyrektorem Natalią Dojko, gościnnie przy-

mowała gości i zorganizowała ciekawą wycieczkę po muzeum i najciekawszych atrakcyjnych miejscach.

Festiwal Kultury Polskiej zaszczyliły swoją obecnością władze miejscowe i sponsorzy tego wydarzenia: deputowani Rady miejskiej, przedsiębiorcy, w tym i generalny sponsor „BIŁOCERKIW-WODA, który finansuje wszystkie festiwale i zawsze podtrzymuje samo miasto. Współorganizatorem przedsięwzięcia była firma „BIŁACERKWA TURYSTYCZNA”.

Ciąg dalszy na str. 4

Polska poezja patriotyczna

Konkurs recytatorski

Ciąg dalszy ze str. 1

Od kategorii od pierwszej do trzeciej uczestniczyli uczniowie Polskiej Szkoły Sobotniej, zaś w czwartej – studenci KNUE, którzy uczą się języka polskiego.

Wyznaczenie laureatów spośród tak wielu uczestników konkursu było sprawą niełatwą, szczególnie przy ocenie najstarszej grupy wiekowej, gdzie poziom recytatorów był bardzo wysoki. Przy ocenie recytatorów Jurorzy, przede wszystkim, brali pod uwagę dobór repertuaru, wartości artystyczne utworów i możliwości wykonawcze recytatorów, technikę i wyrazistość wymowy oraz siłę wyrazu artystycznego.

Zwycięzcami w czterech kategoriach wiekowych zostali: I kategoria (najmłodszy) – Małgorzata Kogutnicka; II kategoria – 1 miejsce podzielił Maksym Żadan i Barbara Hontar; III kategoria – Ulana Zelenko; IV kategoria – 1 miejsce też zostało podzielone między Karoliną-Mileną Jermak i Ireną Laszecko.

W prezentacji o historii Polski 1 miejsce przyznano Annie Sawczuk. Wyróżnienie otrzymali też artyści z Asocjacji „Młodzi i Kreatywni” przedstawiając inscenizację legendy o Lechu, Czechu i Rusie.

Wszyscy deklamatorzy, od małego do wielkiego, otrzymali

Ważnym elementem recytacji była wyrazistość dykcji oraz siła wyrazu artystycznego

Organizatorzy Konkursu: Larysa Bułanowa, Lesia Jermak, Larysa Kozłowska

dypłomy uczestnictwa, a zwycięzcy będą uczestniczyć w finale konkursu „Kresy”, organizatorem którego od wielu lat jest Federacja Organizacji Polskich na Ukrainie.

Na szczególną pochwałę zasługuje przyjazna atmosfera, jaką stworzyli organizatorzy i gospodarze przedsięwzięcia: Lesia Jermak, Larysa Bułanowa, Larysa Bondarczuk, Larysa Kozłowska (kierownik Katedry Języka Ukraińskiego i literatury

KNUE). Z roku na rok wykonawcy są naprawdę coraz lepsi, coraz to precyzyjniej i coraz piękniej prezentują wybrane przez siebie utwory. Poezja interpretowana w ich wykonaniu pięknym językiem, jest po prostu wzruszająca i wspaniała. Myślę, więc że takie konkursy recytatorskie są niezwykle korzystne i dla młodzieży, i dla dorosłych.

Andżelika PŁAKSINA

(Zdjęcia autora)

Jurorzy – attaché WK Iga Kaca i prezes ZPU Antoni Stefanowicz z dużą satysfakcją przesłuchiwali recytatorów

Inszenizację legendy o Lechu, Czechu i Rusie znakomicie przedstawiła młodzież Kijowskiej Asocjacji „Młodzi i Kreatywni”

HARMONOGRAM przedsięwzięć polonijnych na maj i początek czerwca 2018 r. w Kijowskim Okręgu Konsularnym

12 maja

1. Udział delegacji stowarzyszenia „Rodzina”, w tym zespołu „Wszystko w porządku!”, w obchodach 250. rocznicy konfederatów barskich. Bar, Dom Polski.

2. Festiwal Grup Etnicznych Ukrainy „Etnofest”.

Warsztaty taneczne, degustacja kuchni narodowych, prezentacja produkcji poligraficznej.

13 maja

Festiwal Kultury Polskiej w Pirogowie.

Związek Polaków w Bojarce „Bez granic”.

14 maja

Prezentacja dr Boguckiej „Polsko-ukraińskie stosunki w dziedzinie nauki i oświaty”

Stowarzyszenie Kultury Polskiej im. Krasińskiego w Białej Cerkwi

18 maja

Zakończenie roku szkolnego Polskiej Sobotniej Szkoły przy ZPU. Szkoła N 175 im. W. Marczenki. Szkoła sobotnia przy ZPU.

17 maja

Przyjęcie z okazji Święta Konstytucji 3 Maja.

Ambasada RP w Kijowie

18 maja

Otwarcie z okazji Dnia Muzeów wystawy „Kobiety Niepodległości” przygotowanej przez Muzeum Historii Polski i Instytut Polski. Stowarzyszenie Polaków „Polonia” w Kropiwnickim.

19 maja

1. Ogólnoukraińskie dyktando z j. polskiego „Ja piszę, ty piszesz.....” Kijów, Uniwersytet im. T. Szewczenki, Fundacja „Wolność i Demokracja”

2. Dzień Europy na Placu Sofijskim.

3. Polskie miasteczko w ramach Festiwalu kultur narodowych «Єдина родина в центрі Європи» – Dzień Europy w Kropiwnickim.

18/20 maja

Uroczystość „Żeby Polska była Polską” w Bibliotece Obwodowej upamiętniająca 100-lecie odzyskania przez Polskę Niepodległości. Stowarzyszenie Polaków „Polonia” w Kropiwnickim.

21 maja

Polska i Holocaust – fakty i mity.

Stowarzyszenie Kultury Polskiej im. Z. Krasińskiego.

25 maja

Warsztaty historyczne IPN dla nauczycieli.

Ambasada RP w Kijowie. Wydział Konsularny we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej.

26 maja

1. Warsztaty historyczne IPN dla uczniów polskich szkół sobotnich
Organizator: Wydział Konsularny we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej.

2. „Wytnij Hołubca” – promocja polskiej kultury na ulicach Kijowa „Polanie znad Dniepru”.

27 maja

1. Warsztaty historyczne IPN dla uczniów polskich szkół sobotnich.
Organizator: Wydział Konsularny we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej.

2. Festiwal kultury polskiej. Prezentacja kuchni polskiej połączona z występami zespołów, wykonawców. Restauracja „Kraków”.

28 maja

Zakończenie roku szkolnego. QUIZ oraz spektakl.

Stowarzyszenie Kultury Polskiej im. Krasińskiego w Białej Cerkwi. Inne (brak informacji o terminie):

30-lecie Stowarzyszenia im. Adama Mickiewicza.

„Święto dla rodziców” – koncert z udziałem studia teatralnego, prezenty dla rodziców (pocztówki), Browary (PKOS „Rodzina”).

30 maja – 3 czerwca

Targi Książki – «Мистецький Арсенал». Instytut Polski.

3 czerwca, godzina 19:00

Spotkanie z Ewą Sułek, autorką książki „Chłopak z pianinem” nt. wpływu rewolucji na Majdanie na ukraińską sztukę.

«Мистецький Арсенал», Instytut Polski i Wydział Konsularny.

Konferencja

Ciąg dalszy ze str. 1

Obrady plenarne konferencji zaszczycili swoją obecnością: Ambasadorowa - Renata Skurzyńska-Piekło, kierownik Referatu ds. Współpracy Naukowo-Oświatowej Ambasady RP w Kijowie Emilia Jasiuk i attache Wydziału Konsularnego przy Ambasadzie RP w Kijowie Klaudia Tenoudji.

Inaugurując przedsięwzięcie Prezes Komitetu organizacyjnego konferencji prorektor NUP prof. Serhij Kwasza zaznaczył:

„Nasze dzisiejsze spotkanie jest szczególne w planie rozwoju dobrosąsiedzkich ukraińsko-polskich stosunków. Zawsze i w Polsce, i na Ukrainie dobroczynność nosiła pryncypialny charakter z punktu widzenia godności i doniosłości. Akurat dziś o tym porozmawiamy”.

Radca Ambasady RP w Kijowie Emilia Jasiuk w słowie wstępnym zaznaczyła: „Mecenasowanie - to bardzo ważna rzecz i właśnie na znacznym obszarze Ukrainy obecna jest pokaźna część polskiej kulturalnej spuścizny. Bardzo cieszę się, że możemy przeanalizować, jak to dziedzictwo powstawało, co z niego do dziś dotrwało. Takie nasze wspólne spotkania sprzyjają twórczym kontaktom, które są inwestycją na niwie naszej przyszłości”.

Podczas sesji plenarnej uczestnicy konferencji wysłuchali czterech dogłębnych referatów na tematy filantropii i mecenatu Polaków na Ukrainie i niemal każdy wywoływał ożywioną dyskusję.

Wśród najciekawszych wydzelić można: referat pt. „Nauczanie języka polskiego na podstawie porównania języków słowiańskich i folkloru narodów słowiańskich”, przygotowany przez Nadzieję Susznicą, magistra katedry Słowiańskiej Filologii Kijowskiego Słowiańskiego Uniwersytetu jednocześnie nauczyciela języka polskiego przy Domu Polskim w Kijowie; referat pt. „Język ojczysty jako źródło samoidentyfikacji osoby”, który wygłosiła Olena Nowak - wykładowca NTUU „KPI”, prezes Polskiego Kulturalno-Edukacyjnego Towarzystwa „Rodzina” (referat w całości publikujemy w następnym numerze).

Na szczególną uwagę zasługują dwa referaty o Polakach Kijowa (cyfry i daty) oraz o słynnym chirurgu Walentym Wojno-Jasienieckim (arcybiskupie Łukaszu), które błyskotliwie przedstawił dr Eugeniusz

„POLACY NA UKRAINIE: historyczna pamięć w aspekcie filantropii”

„Jesteśmy pewni, że tylko uczucie wierności, a w danym przypadku, wierności swoim polskim korzeniom znamionowało profesora-chirurga Walentego Wojno-Jasienieckiego, arcybiskupa Łukasza” – podsumował swoje emocjonalne wystąpienie dr Eugeniusz Deneka-Białucki

Deneka-Białucki, kierownik Oddziału Patologii Ogólnego Kijowskiego Szpitala nr 10.

Wielkie zainteresowanie zebranych wywołał referat Teresy Dutkiewicz, inżyniera-magistra Katedry Chemii Organicznej Lwowskiej Politechniki, wiceprezes Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie, redaktor czasopisma FOPnU „Nasze drogi”, która zapoznała obecnych z polskojęzycznymi wydawnictwami FOPnU.

Konferencja zorganizowana na wysokim poziomie przebiegała

„Na co dzień żyjemy i pracujemy w środowisku wielokulturowym, dlatego nic dziwnego i nadzwyczajnego, że z tym środowiskiem współpracujemy. Jako przedstawiciele Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie nawiązaliśmy szeroką współpracę z wieloma wydawnictwami na Ukrainie i w Polsce, w tym i z ukraińskim wydawnictwem „Камінь” – zaznaczyła Teresa Dutkiewicz - redaktor czasopisma FOPnU „Nasze drogi”

w ciepłej atmosferze dzięki staraniom organizatorów, szczególnie dyrektora Domu Polskiego w Kijowie Marii Siwko i dr Walentyny Melnik, docent NUP.

Na zakończenie, w nieformalnym już trybie, toczyły się rozmowy i wymiana doświadczeń, oraz dzielono się planami na przyszłość.

Konferencje takiego rodzaju pomagają wyznaczyć, przede wszystkim, strategiczne prio-

rytety rozwoju partnerstwa polsko-ukraińskiego w zakresie integracji europejskiej, służą nawiązywaniu i wzmacnianiu kontaktów między przedstawicielami opinii naukowej, edukacyjnej i publicznej oraz wzajemnemu wzbogaceniu duchowemu i wymianie najlepszych praktyk we wszystkich dziedzinach życia.

Andżelika PŁAKSINA
(Zdjęcia autora)

Jubileusze

Ciąg dalszy ze str. 1

Inaugurując otwarcie Festiwalu Kultury Polskiej attache Wydziału Konsularnego przy Ambasadzie RP w Kijowie Klaudia Tenoudji zaznaczyła:

„Ten park, stworzony przez Aleksandrę Branicką, jest bardzo symbolicznym miejscem, ponieważ jest ono przykładem bogactwa dziedzictwa polsko-ukraińskiego. Mam nadzieję, że będzie to drogowskazem dla przyszłych pokoleń i fundamentem przyjaźni polsko-ukraińskiej”.

Ważnym wydarzeniem Festiwalu był koncert galowy w parku pod gołym niebem. Pieśni, występy taneczne, recytacja poezji, na estradzie przy Sali Balowej, pod koronami drzew z delikatnymi wiosennymi liśćmi, wszystko to można było zobaczyć i usłyszeć w programie, podczas którego przeplatały się występy zarówno polskich, jak i ukraińskich zespołów.

Świetnie zaprezentował swój program artystyczny zespół wokalny „Biała Cerkiew”, działający przy Stowarzyszeniu Kultury Polskiej im. Z. Krasieńskiego w Białej Cerkwi, wiersz „Rozmowa z rodakiem” A. Stomińskiego recytuje Rustan Skowronski

Aleksandria (ukr. Олександрія, Oteksandrija) – park dendrologiczny w Białej Cerkwi na Ukrainie. Jak podaje „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”:

„Ogród ten założony na początku tego wieku przez Aleksandrę z Engelhardtów hr. Branicką, żonę Franciszka Ksawerego Branickiego, hetmana w. kor. Hetmanowa Branicka zamieszkałszy w Białej Cerkwi nie mogła w tej podaniowo jeszcze na pół dzikiej miejscowości znaleźć odpowiedniego miejsca pod ogród i aż dopiero później dogodnie miejsce znalazłszy ogród od swego imienia przezwała Alekeandryą.

Pani ta, pierwsza też sprowadziła tu topole kanadyjskie i piramidalne, wprzódy nieznanne tu i inne drzewa i krzewy z królestwa polskiego i zagranicy z wielkim nakładem i kosztem. Teraz oprócz potożenia arcymalowniczego zdobią ten ogród altany, mosty, mostki, posągi, wodotryski i wodospady”.

Park Aleksandria – przykładem bogactwa dziedzictwa polsko-ukraińskiego

***

Podczas festiwalu rozmawiamy z prezesem Stowarzyszenia Polaków Białocerkiewszczyzny, Zasłużonym dla Kultury Polskiej, Piotrem Polańskim, który opowiada nam o 15-letnim dorobku organizacji.

- **Panie Prezesie, czy dużo młodzieży uczestniczy w pracy Stowarzyszenia, czy w większości są to ludzie starszego pokolenia?**

- Nasze Stowarzyszenie liczy około 200 osób. Oczywiście, więcej jest ludzi w wieku bliskim do 50. lat, lecz mamy też grupę młodzieżową.

- **Jak przedstawia się proces nauczania języka polskiego? Czy jest tu szkoła sobotnia?**

- Tak, oczywiście, nasza młodzież i dzieci uczą się języka polskiego w klasie przy Centrum Twórczości dla Dzieci „Słonecznik”. Szkoła, co prawda, nazywa się „niedzielną”,

Na scenie gospodarze przedsięwzięcia – grupa wokalna Stowarzyszenia Polaków Białocerkiewszczyzny

Goście festiwalu dziewczęta i chłopcy z kijowskiego zespołu „Polanie znad Dniepru” nie szczędzili sił i gardet i, jak zawsze, zadziwili widzów swoim nieprzeciętnym talentem artystycznym

ponieważ lekcje odbywają się w niedzielę. Zajęcia dla dorosłych prowadzi nauczyciel Marek Olczak, skierowany z ORPEG (Polska), zaś dla dzieci i młodzieży – nauczycielka Wiktoria Kowalska. Jednocześnie objęliśmy patronatem dzieci niepełnosprawne z Centrum Rehabilitacji „Szans”, którymi opiekuje się p. Wiktoria i dzięki jej staraniom mają one wielkie sukcesy w nauce języka polskiego.

Dzisiaj, podczas występu

Prezes Stowarzyszenia Polaków Białocerkiewszczyzny Piotr Polański (L) skrzętnie trzymał „rękę na pulsie” całej imprezy

Zdjęcie pamiątkowe z obchodów Dnia Kultury Polskiej w Białej Cerkwi

Jewhena Niefiodowa, mieliśmy okazję to ocenić.

- Czy Pan pełni funkcję prezesa od chwili powstania Stowarzyszenia?

- Stałem na czele Stowarzyszenia w 2012 roku, moim zastępcą i najlepszym pomocnikiem jest Oleg Sawicki.

Za te lata staraliśmy się działać wielopłaszczyznowo, w tym corocznie organizujemy festiwale kultury polskiej zarówno na szczeblu rejonu, jak i miejskim, co stało już świetną tradycją. Mamy dość liczny aktyw, liczący nawet do 50-ciu osób, który energicznie uczestniczy w organizacji różnorodnych imprez.

- W skład Stowarzyszenia wchodzi pokazny zespół wokalny. Gdzie odbywają się ich repetycje?

- W Domu Kultury „Rosawa” wydzielono nam małą salę i studio, tam też prowadzimy repetycje i nagrania.

- Wiemy, że w Białej Cerkwi równolegle działają aż trzy polskie stowarzyszenia. Jak wygląda ich współpraca i czy w ogóle ma ona miejsce?

- Szczerze mówiąc, żyjemy się bardzo spokojnie, każde stowarzyszenie działa na rzecz rozwoju polskości w naszym mieście i rejonie, lecz szczególnie miło i pożytecznie współpracujemy ze Stowarzyszeniem Kultury Polskiej im. Z. Krasińskiego, które prowadzi prezes Helena Chomenko. Niejednokrotnie organizujemy wspólne przedsięwzięcia i razem obchodzimy polskie święta.

- I, standardowe pytanie na koniec wywiadu, jakie macie plany na przyszłość?

- Będziemy starać się o powstanie wspólnego Domu Polskiego, którego bardzo potrzebują białocerkiewskie polskie stowarzyszenia, co wzmocniłoby naszą działalność i zwiększyło możliwości i zakres nauczania języka polskiego, tradycji i obyczajów.

Andżelika PŁAKSINA

(Zdjęcia autora)

Czcigodna Służebnica Boża Róża Maria Czacka, postaci której poświęcony był Festiwal urodziła się 22 października 1876 roku w Białej Cerkwi.

Ta polska hrabianka, ociemniała w młodości zakonnica, ofiarne poświęciła się pracy dla niewidomych. Pracowała nad dostosowaniem alfabetu Braille'a do polskiego systemu fonetycznego. Założyła Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Służebnic Krzyża oraz Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi. Była prawniczką Tadeusza Czackiego (założyciela Liceum Krzemienieckiego).

O jej cnotach i heroiczności jej życia można dowiedzieć się w materiale opublikowanym na stronie internetowej naszego pisma – www.dk.com.ua

Spotkanie nieobojętnych do historii

Micwa znaczy „dobry uczynek”

W ramach programu obchodów 100-cia Niepodległości Polski, z inicjatywy wiceprezesa ZPU, prezes Stowarzyszenia Kultury Polskiej im. Zygmunta Krasińskiego w Białej Cerkwi Heleny Chomenko, 19 kwietnia w szkole „Micwa-613” zorganizowano wieczór pod dewizą „Spotkanie z historią”, poświęcony Polce dla której ratowanie od zagłady upokarzanych Żydów stało się głównym celem życia - IRENIE SENDLEROWEJ.

Przed rozpoczęciem spotkania Tetiana Kyryszun, z-ca dyrektora Kompleksu Edukacyjnego „Micwa-613”, zapoznała przybyłych gości z historią, działalnością i warunkami nauczania w tej niezwykle ważnej dla żydowskiej społeczności miasta instytucji oświatowej, gdzie oprócz powszechnego programu nauczania przedmiotów uczniowie (niemal od wieku niemowlęcego – w żłobku) poznają głębiej tradycje, język i literaturę narodu żydowskiego.

Następnie Pani dyrektor Natela Andriuszczenko otwierając imprezę serdecznie powitała rodziców, przyjaciół, znajomych, nauczycieli i uczniów szkoły „Micwa-613”, gości z Białocerkiewskiej Polskiej Szkoły Sobotniej, jak też przedstawicieli Miejskiego Stowarzyszenia Niemców „Wiedergeburt”. Miejski Departament Kultury przedstawiała Aleksandra Jacko.

Kierownik Referatu ds. Współpracy z Polakami na Ukrainie Wydziału Konsularnego Ambasady RP na Ukrainie Iga Kaca, dziękując wszystkim za przybycie na tak znamienity wieczór zaznaczyła: „Spotykamy się tu w miesiącu kwietniu, w wyjątkowy czas, wyjątkowo smutnych rocznic z historii odrodzonej 100

„Mama pod gruzami, tato w Majdanku” – o bestialstwach czynionych w tamtych czasach opowiadał i na pytania odpowiadał nauczyciel Szkoły Sobotniej Marek Olczak

lat temu Polski, w tym 75. rocznicy bohaterskiego, pierwszego w okupowanej Europie, Powstania w Getcie Warszawskim”.

„Ciężko dziś wspominać te tragiczne dzieje, ale zaproszony właśnie do szkoły żydowskiej czuję się tak, jakbym był zaproszony przez swego starszego brata, gdyż Żydzi i Polacy to bracia, którzy wiekami żyli, tworzyli i współpracowali razem i warto przypomnieć, że wielu wspaniałych przedstawicieli kultury polskiej miało żydowskie korzenie” – konstatawał gość wieczoru - ojciec Marek Rudź, proboszcz parafian w Rokitnym i Stawiszczu.

Prezentację zatytułowaną „O życiu Ireny Sendlerowej”, w trakcie której wyświetlono dwa filmy poświęcone bohaterce wieczoru, poprowadziła sama inicjatorka projektu – Helena Chomenko.

Ilustrując przezrociami przedstawiła ona zebrany niełatwy i niezwykle szlachetny szlak życiowy Ireny Sendlerowej (o której pisaliśmy już niejednokrotnie) choć, oczywiście

każda z kolejnych prelekcji, otwiera coraz to nowe i nowe ciekawe momenty świadczące o jej postępowaniu. Na bardziej szczegółowe pytania zebranych odpowiadał nauczyciel jęz. polskiego z ramienia ORPEG - Marek Olczak.

Wieczór uświetnili patriotycznymi kompozycjami artystycznie uzdolnieni członkowie Stowarzyszenia Kultury Polskiej, mistrzowie słowa i pieśni.

Stanisław PANTELUK
(Zdjęcia A. PŁAKSINA)

„Stary Żyd mnie zapytał koto Jaffskiej Bramy: /- Ogród Saski jest jeszcze? Ciagle taki samy?” ... pierwszorzędnie zadeklamował wiersz A. Słomińskiego „Rozmowa z rodakiem” uczeń Polskiej Szkoły Sobotniej w Białej Cerkwi Rustan Skowroński

Na pamiątkę spotkania jego inicjatorka Helena Chomenko wręcza album o Polsce dyrektor Kompleksu Edukacyjnego „Micwa-613” Nateli Andriuszczenko

Goście imprezy podczas zwiedzania Kompleksu Edukacyjnego „Micwa-613”. Na zdjęciu Helena Chomenko – prezes Stowarzyszenia Kultury Polskiej w Białej Cerkwi, Tetjana Kyryszun – z-ca dyrektora szkoły, Antoni Stefanowicz – prezes ZPU, Helena Sedyk –prezes Stowarzyszenia „Bez granic” w Bojarce, ojciec Marek Rudź, Marek Olczak – nauczyciel jęz. polskiego, Stanisław Panteluk – red. „DK”, Iga Kaca – kierownik Referatu ds. Współpracy z Polakami na Ukrainie WK w Kijowie

25-lecie Związku
Polaków Kijowa

Mała notatka na fejsbuku wywołała u mnie pewne zainteresowanie. Spotkanie z okazji 25-lecia Związku Polaków Kijowa. Nie bardzo lubię takie spotkania. Bywa tam dość nudnie i jedynym powodem, aby tam pojechać było spotkanie z ludźmi, których znam i lubię i z którymi można porozmawiać po polsku – a tego brakuje najbardziej.

W domu „Małej opery” nigdy nie byłem, więc z zainteresowaniem wszedłem do środka. Wystrój sali raczej niskobudżetowy, przypominający mi mocno klub studencki, który kiedyś organizowałem. Grał jakiś zespół muzyczny. Za stołami prezentowały się dzieci robiąc lalki „motanki” lub malując wielobarwne, ludowe motywy. Atmosfera festynu. Przywitałem się z panią Aniela Jurkowską, przewodniczącą Związku Polaków Kijowa. Uśmiechnięta. Trochę stremo-

Bazą byli i będą ludzie

wana. Opowiada o programie spotkania. Patrząc na nią jak niewiele się zmieniła od czasu kiedy – gdzieś ze dwadzieścia siedem lat wcześniej się poznaliśmy. Pokazuje mi trzyletniego brzdąca biegającego po sali. To mój najmłodszy wnuc

– mówi. Tak - przeleciały te lata z ogromną szybkością.

Wspomniałem zebranie zarządu Związku Polaków – tam w mieszkaniu pana Stanisława Szałackiego, przy Placu Sewastopolskim. Tam się poznaliśmy. To był początek drogi. Pani Aniela już wtedy była wtedy jedną z czołowych postaci w kijowskiej Polonii.

Teraz, na rozpoczęcie uroczystości, w swoim wystąpieniu przypomniała te czasy. Powiedziała o zasługach Stanisława Szałackiego, który nadał ruchowi ramy organizacyjne, narzucił styl pracy i umiejętności wykorzystywania ludzi tak, aby każdy po trochu wносił do dzieła swój wkład, by wykorzystywane były zdolności i umiejętności wszystkich biorących udział w procesie.

Sluchając wspomnień pani Anieli, narzucają się myśli o ludziach, którzy sprawie Polonii poświęcali wiele czasu i umiejętności organizatorskich, oddawali swoją twórczość muzyczną i literacką i dydaktyczną. Tworzone były zręby

tego, co obecnie stanowi bazę, której już nie da się zmienić. Ten ruch będzie trwał i rozwijał się nadal.

Bazą byli i będą ludzie. To te ziarenka piasku, które stanowią początek tworzenia się perły, która potem swoim blaskiem i kolorem przyciąga innych.

Ten wieczór, to spotkanie pokazało, że przy pomocy bardzo niewielkich środków można zorganizować spotkanie – festyn, który przyciągnie wielu ludzi i zademonstruje, że Polacy potrafią się zjednoczyć i stworzyć coś, co się będzie długo pamiętać.

Będzie się pamiętać i oficjalne wystąpienia i zespół muzyczny grający i ukraińskie i polskie melodie, i śpiewającą po polsku z bardzo dobrą dykcją solistkę zespołu i skromny, ale sympatyczny bufet i wykonane lalki motanki i kolorowe, stylowe rysunki. I małego chłopca biegającego między dorosłymi będącego już dzisiaj nadzieją pani Anieli na udział w krzewieniu polskości w Kijowie.

Wojciech CACKOWSKI

Imprezy sceniczne

Na początku kwietnia po raz czwarty w Centrum Twórczości dla Dzieci i Młodzieży Sotomianśkiej dzielnicy miasta Kijowa gościnnie powitał pod swoim dachem po raz czwarty konkurs małych form teatralnych pt. „Mała Scena”. Impreza została zorganizowana przez Kijowską Polską Młodzieżową Asocjacje „Młodzież Kreatywni” i była wspierana przez Wydział Konsularny Ambasady Rzeczypospolitej Polski w Kijowie i Związek Polaków na Ukrainie.

Aktorzy zaprezentowali solidny i urozmaicony repertuar. Całe teatralne przedstawienie zostało podzielone na trzy akty.

W każdym z nich występowała inna grupa wiekowa. Impreza trwała prawie dwie godziny. W tym czasie jury i widzowie mogli zobaczyć występy w różnych kategoriach, takich jak: „Inscenizacja legendy”, „Inscenizacja bajki”, „Inscenizacja wiersza”, „Recytacja wiersza”.

Prologiem do konkursu wystąpiła wystawa dziecięcych

Cud na Małej scenie

malunków pt. „Legenda polskie malują dzieci”.

Podczas konkursu dzieci recytowały wiersze wybitnych polskich poetów: Juliana Tuwima, Marii Konopnickiej, Wandy Chotomskiej, Jerzego Ficowskiego, Doroty Gellner, Marii Witewskiej i innych.

Bardzo podobały się wystę-

py dziewcząt, które studiują na czwartym roku. Ich teatralne wykonanie „Bajki” Henryka Sienkiewicza nie pozostawiło nikogo obojętnym.

Wędrując z południa na północ Polski w rytm radosnych piosenek, spotkaliśmy się z dobrze znanymi z dzieciństwa każdemu Polakowi cudowny-

Matgorzata Zadoroznia, Polina Jacek, Akim Bibik, Władystawa Poliszczuk recytują : «Piękna nasza Polska cała!»

mi fantastycznymi istotami: Syrenką Warszawską, Smokiem Wawelskim a nawet Lechem, Czechem i Rusem.

Jako że konkurs odbywał się niedługo po Wielkanocy dzieci przygotowały piękne kartki z życzeniami a rodzice zrealizowali opowieść o koszyku wielkanocnym i zademonstrowali jego wartość wraz ze szczegółowym opisem produktów i ich symboliką. Te koszyczki, już poświęczone w kościele, sprezentowano prezesowi ZPU Antoniemu Stefanowiczowi, dyrektorze Polskiej Szkoły Sobotniej Łesi Jermak, redaktorze gazety „Dziennik Kijowski” Andżelice Płaksinej oraz nauczycielkom języka polskiego Swietłanie i Larysie Bułanowym.

Epilogiem tego teatralnego przedstawienia stało wręczenie nagród dla zwycięzców i uczestników konkursu. Każdy uczestnik otrzymał dyplom z rąk jurorów i oczywiście, wszyscy bardzo cieszyli się słodkimi prezentami.

Larysa BUŁANOWA

Oto kilka wypowiedzi od uczestników konkursu:

Bardzo mi się spodobało, że podczas mojego występu na sali nie było słyhać nawet najmniejszego szelestu, a potem, jak widzowie bili mi brawo! Dziwiłam się jakie wielkie teksty nauczyli się na pamięć moi starsi koledzy i koleżanki z Polskiej Szkoły Sobotniej! Zachwycalam się bohaterami legend polskich, którzy byli w starożytnych strojach i mieli niemal prawdziwą broń! Mój starszy brat Illa był Warszem, młodszy Cyryl – jeżem, a siostra Barbara – córką króla Kraka.

Ulana Zelenko (12 lat)

Każdy uczestnik wie, ile umiejętności, duszy i serca włożył w swoją małą, ale bardzo odpowiedzialną rolę. Mam nadzieję, że wszystkie nasze wysiłki były widoczne na scenie. Życzę wszystkim sukcesów w nauce i doskonaleniu języka polskiego!

Nikita Gałka (18 lat)

Edukacja

W Narodowym Centrum Współpracy Biznesowej i Kulturalnej „Ukraiński Dom” odbyła się kolejna XXXIII Międzynarodowa Wystawa Specjalistyczna „Oświata i Kariera – 2018”.

Wydarzenie to jest jednym z największych przedsięwzięć promocyjnych poświęconych szkolnictwu wyższemu na Ukrainie i za granicą. Na reprezentacyjnym, jak zazwyczaj, miejscu - w wielosekcyjnym pawilonie do swoich stoisk zapraszało ponad 20 wyższych uczelni z całej Polski.

Przemawiając na otwarciu Wystawy kierownik Referatu

ds. Współpracy Naukowo-Oświatowej Ambasady RP na Ukrainie Emilia Jasiuk powiedziała, że efektywność tego przedsięwzięcia potwierdziła praktyka, ponieważ corocznie wielu młodych Ukraińców dołącza do grona studentów polskich uczelni, gdzie zdobywają oni wysokiej jakości europejskie wykształcenie.

I tym razem Wystawa cieszyła się wielkim zainteresowaniem. Koło każdego ze stoisk polskich szkół wyższych było ludnie, zaś przedstawiciele uczelni rzeczowo i uprzejmie opowiadali zainteresowanym o zaletach studiów w Polsce.

Władysław NEHREBECKI

Polskie uczelnie zapraszają!

Majowe uroczystości w Związku Polaków Zaporozża

Od rodziców naszych wiemy, że my rodem z Polskiej Ziemi

Напередодні травневих свят в рамках Днів польської культури Запоріжжя відвідав консул Генерального консульства Республіки Польща в Харкові пан Ян Здановський. Кульмінацією візиту стала зустріч з членами Союзу поляків Запоріжжя (СПЗ) „Полонія” під керівництвом Лідії Єгорової. Цього разу «Полонія» організувала для почесного гостя великий концерт за участю творчих колективів області.

Урочисто відкрила концерт керівник СПЗ Полонії Лідія Єгорова. Лідія Йосипівна розповіла присутнім, що в цьому році 11 листопада Польща святкує 100-річчя незалежності. 123 роки Польща була роздроблена, доки не настав цей день. Як сказав перший голова відродженої польської держави Юзеф Пілсудський «День сьогоднішній являється історичним, незабутнім, щасливим і триумфальним! Ми – вільні! Ми – хазяї нашої країни! Зруйнувалась стіна страху та рабства! Ми – вільні і ми – просто ЛЮДИ!».

На землях східної України поляки з'явилися в XIX сторіччі, після 1783 року, ще за часів Катерини II. А 1918-19-20-37-мі роки стали трагічними для українських поляків. Вони були змушені ховати чи навіть знищувати свої документи, щоб вижити в ті страшні часи. Але, не дивлячись на жорстокий терор, пронесли любов до Польщі через все своє життя, ні на мить не забували про своє коріння, а в своїх домівках зберігали ікону *Matka Boska*. Відомо, що поляки – глибоко релігійна нація. Про це у своєму виступі сказав і Єпископ Харківсько-Мелітопольської дієцезії Ян Собіло.

На щастя, ті часи минули, і зараз поляки – невід'ємна частина українського суспільства. Вони почуваються вільно на українській землі, на рівних правах спілкуються з представниками інших національних меншин. На концерт запросили багато почесних гостей: керівника грецької спілки Світлану Коваленко, голову Асоціації національно-культурних спілок Запорізької області Науфала Хамдані.

Польща за свою багатовікову історію збирала величезну культурну спадщину у вигляді літературних, музичних, архітектурних, кінематографічних і театральних шедеврів. Почалась святкова програма СПЗ «Полонія» музичними шедеврами від інструментального ансамблю Запорізького класичного ліцею (керівник Ірина Буткова, концертмейстер Юлія Руденко). В минулому році колектив приймав участь в Міжнародному музичному конкурсі в польському місті Бидгош. На конкурсі виступали колективи з Венгрії, Германії, Чехії, Китаю та інших країн. Запоріжці отримали спеціальний приз польського телебачення, після чого дали в Польщі кілька концертів.

Логічним продовженням концерту став історичний фільм про Польщу, змонтований членом СПЗ «Полонія» Олександром Домбровським.

Проїшовши складний історичний шлях, сучасна Польща має свої національні символи. Її герб постійно видозмінювався, але завжди на ньому залишалось зображення білого орла, як нагадування про легендарне історичне минуле. Орел уособлював чистоту і силу Польської держави, підтримував національний дух

польського народу. «Символи Польщі» – так називався вірш, який читала Анастасія Бегляк. До речі, Анастасії, її мамі Наталії та молодшій сестричці цей день, мабуть, запам'ятається на все життя. Консул урочисто вручив сім'ї такі довгоочікувані Карти поляка.

«Прощання з Вітчизною» (польск. «*Pożegnanie Ojczyzny*») або Полонез Огінського у виконанні Єви Мезенцової дуже зворушив консула. Ян Здановський згадав, що полонез був написаний польським композитором Михайлом Огінським в 1794 році. Це один із найвідоміших полонезів. Тоді композитор покидав Батьківщину, від'їжджав, як він думав, назавжди. Огінський приймав участь у повстанні Тадеуша Костюшко, але воно закінчилось поразкою.

Мабуть для людей, які вважають себе поляками, але за різними обставинами знаходяться далеко від рідної землі, СПЗ «Полонія» став свого роду домом, в якому можна говорити рідною мовою та пізнавати історію і культуру Польщі ще глибше. У відео-презентації СПЗ «Полонія» глядачі побачили епізоди з життя запорізьких поляків.

Більшість поляків вміють та люблять танцювати націо-

нальні танці: краков'як, полонез, мазурку. Тому на концерті вони залюбки демонстрували свої вміння.

«Od rodziców naszych wiemy, że my rodem z polskiej ziemi, A choć w kraju nie mieszkamy to serduszka polskie mamy!». Поляки генетично люблять свою землю, але це не конкретна емоція, не секундний спалах, а постійний стан любові до своєї батьківщини. І де б ми не знаходилися, завжди пам'ятаємо, що ми поляки. Що означає бути поляком розповів Дмитро Кухар.

Ну і родзинкою концерту, без сумніву, став хор СПЗ «Полонія» (керівник Олена Погорецька), який виконав кілька популярних пісень: «*Rozkwitły pąki białych róż*», «*W zielonym gaju*», «*Wszyscy Polacy*».

Консулу Генерального консульства Республіки Польща в Харкові Яну Здановському сподобались тепла зустріч та концерт, що організувала «Полонія».

Пан Здановський також висловив подяку за вагомий внесок спілки поляків Запоріжжя в розвиток польської мови, культури, традицій. Згадав про історичні дослідження членів спілки, що не тільки знаходять

відомості про польських військовополонених, які перебували в таборі №100 НКВС СРСР, але й рік тому власними силами і за власні кошти встановили пам'ятний знак біля римсько-католицького Санктуарію Бога Отця Милосердного у парку ім. Пушкіна.

Пан Здановський також приємно здивований, що в польську спілку приходять також люди, які не мають польського коріння, але хочуть вивчати мову польського народу, читати твори його письменників, поетів, співати його пісні. Загалом зустріч та концерт пройшли на високому професійному та емоційному рівні завдяки членам СПЗ «Полонія», ведучим та авторам сценарію Олександром Пархоменко і Наталії Філіпповій, і, звичайно, організаторам свята керівнику спілки поляків Лідії Єгоровій та її заступнику Аліні Мельниченко.

Багато людей прийшли на концерт в національних костюмах, з прапорцями, а після закінчення не спішили розходитись і фотографувались з паном Консулом.

Підготували:

Тетяна СМОЛЯНИНОВА,
Аліна МЕЛЬНИЧЕНКО

„Gdy przestajemy rozumieć, z czego śmiały się poprzednie pokolenia, tracimy klucz do zrozumienia ich życia, dążeń, przekonań, walki, konfliktów i problemów”.

WIERSZ KLASYKA

Księżyc

Nie rozumiem, jak można pisać wiersze o księżycu.
Jest tłusty i niechlujny. Dłubie w nosie kominów.
Jego ulubione zajęcie to włożyć pod łóżka i wachać buty.

Zbigniew HERBERT

POECI i DZIECI

Adam Mickiewicz, ustatkowawszy się nieco po licznych młodzieńczych podbojach, z Celiną Szymanowską miał sześciorgo dzieci, czterech synów: Józefa, Aleksandra, Władysława i Jana oraz dwie córki: Helenę i Marię.

Mikołaj Rej z Nagłowic uchodzący za ojca literatury polskiej. Literat doczekał się z żoną, Zofią Kossówną ośmiorga pociech: Andrzeja, Mikołaja, Krzysztofa, Anny, Doroty, Bogumiły, Elżbiety i Barbary.

Spośród ośmiorga dzieci autorki „Roty” Marii Konopnickiej i jej męża Jarosława dwoje zmarło w niemowlęctwie. Pozostała szóstka: Tadeusz, Stanisław, Zofia, Helena, Laura zainspirowała poetkę do napisania wielu uroczych wierszyków dedykowanych najmłodszym.

USŁYSZANE

- ❖ Zacząć od czystej karty, nietrudno. Trudno zmienić charakter pisma.
- ❖ Nie bywa 30-letnich kobiet. Bywają 18-letnie dziewczęta z 12-letnim stażem.
- ❖ Żona to przedziwny człowiek. Ona odnajduje rzeczy tam, gdzie realnie ich nie było, kiedy szukał mąż.
- ❖ Męska logika: „Dowiem się – zabiję!”. Kobieta: „Choć zabij – dowiem się!”

ANEGDOTY O WIELKICH

Mark Twain jedną ze swoich córek wydał za Polaka nazwiskiem Kuryłowicz. Podczas uroczystości 70-tych urodzin Twaina spytano go, co zamierza teraz robić. Pisarz odparł:

- Resztę życia pragnę zajmować się moim ogrodem, a w wolnych chwilach będę się uczył poprawnie wymawiać nazwisko mojego zięcia.

***

Zapytano kiedyś żonę George'a Bernarda Shaw'a:

- Czy zawsze robi pani na drutach?

- Nie. Tylko wtedy, gdy mąż opowiada dowcipy. Niektóre są tak stare, że udusiłabym go gdybym nie miała zajętych rąk.

***

Syn znanego bankiera londyńskiego rzekł kiedyś do Picassa:

- Rzuciłem medycynę, żeby zostać malarzem. Jestem przekonany, że w ten sposób przyniosę ludzkości więcej pożytku.

- Już pan przyniósł wystarczająco dużo, rzucając studia medyczne!

***

Znany malarz i wybitny portrecista Konrad Krzyżanowski namalował portret ministra finansów. Kiedy pokazał obraz, ktoś zwrócił uwagę, że poza ministrem jest nienaturalna.

- Dlaczego? – zapytał artysta.

- Bo minister trzyma rękę we własnej kieszeni.

***

Ktoś zapytał Heinego, czym był zajęty przed obiadem.

- Przeczytałem wiersz, który napisałem wczoraj, i w jednym miejscu postawiłem przecinek.

- A po obiedzie?

- Przeczytałem ten wiersz jeszcze raz i skreśliłem przecinek, bo okazał się zbyt techniczny.

O pochodzeniu nazwy Warszawa

Wbrew powszechnemu mniemaniu nazwa *Warszawa* nie jest zrostem imion legendarnych bohaterów Warsa i Sawy, a pochodzi od popularnego w średniowieczu imienia *Warcisław*.

Warcisława zdrobniale nazywano *Warszem*. Imię to nosili przedstawiciele rodu Rawów, którzy posiadali ziemię na terenie grodu nad Wisłą. W czternastowiecznych dokumentach można znaleźć nazwy *Warseuiensis*, *Varschewia* i w piętnastowiecznych pojawia się *Warschouia*, a potem także *Warszewa*, *Warszowa*, czyli po prostu własność *Warsza*.

W szesnastym wieku Jan Kochanowski napisał fraszkę „Na most warszewski”, a Sebastian Klonowicz pisał o flisakach zbliżających się do Warszawy. Ostatecznie nazwa Warszawa powstała pod wpływem dialektu małopolskiego i upowszechniła się na przełomie XVI i XVII wieku.

Niektórzy językoznawcy przypuszczają, że Wars mógł być gwarową formą Warsza. Nie znaleziono potwierdzenia, by na ziemiach polskich kobiety nosiły imię Sawa, co ostatecznie podważa legendarne wyjaśnienie nazwy stolicy.

Słowa staropolskie, zapomniane...

WACEK

Obecnie najczęściej przechowujemy nasze pieniądze w portfelu lub na koncie w banku, ale nasi przodkowie używali w tym celu kieszonkowych woreczków. Woreczki te nazywano wackami, a rzemieślników, którzy zajmowali się ich wyrabianiem – wackarzami lub wackowymi.

Do wyrobu wacków stosowano zwykle płótno lub skórę. Pełniły one funkcję ozdobną – ściągano je rzemykiem lub zamykano na zamek i zawieszano sobie na szyi. Największy rozkwit tego rzemiosła miał miejsce w XVI i XVII w., potem wackarze przyłączyli się do cechu rękawiczników i stracili na znaczeniu.

Warto zwiedzić

GDAŃSKI ŻURAW

To jedna z bram wodnych fortyfikacji Gdańska, która mieści się nad Motławą, która niegdyś była istotną rzeką dla transportu wodnego. Żuraw powstał w XV wieku, co czyni go najstarszym i największym zachowanym dźwigiem portowym w Europie. Odgrywał on nie tylko rolę przeładunkową, ale też obronną, gdyż wbudowano go pomiędzy dwie murowane baszty.

Ciekawostką jest to, że cały jego mechanizm, który był w stanie podnieść ciężar dwóch ton na wysokość 27 metrów poruszany był przez siłę mięśni zatrudnianych tu więźniów.

DZIENNIK
KIJOWSKI

«Дзєннїк Кїївський»
Реєстр. свїд. КВ 19034-7824
вїд 08.05.2012 р.

ЗАСНОВНИКИ:
Мїнїстерство культури України
Спїлка полякїв України
Редакцїя газети «Дзєннїк Кїївський»

Газета виходить 2 рази на мїсяць. Індекс передплати 30678.
Передплатити можна протягом року в усїх вїдїленнях зв'язку України.
Передплатна вартїсть 6,00 грн. на мїсяць. Роздрїбна цїна у продажї – договїрна.

WYDAWCA: PRG „Dziennik Kijowski”

Adres redakcji – Адреса редакції

ul. M. Stelmacha 10a, biuro 512, Kijów, 03040
вул. М. Стельмаха, 10а, офіс 512, Кїїв, 03040

Tel./fax: (044) 257 45 49

e-mail: okodk@ukr.net

Za treść reklam i ogłoszeń Redakcja nie ponosi odpowiedzialności, nie zamówionych rękopisów nie zwraca i zastrzega sobie prawo do skrótów. Materiały podpisane nie zawsze odpowiadają poglądom redakcji.

Zespół redakcyjny:

Stanisław Panteluk – redaktor naczelny,
Andżelika Plaksina – z-ca red.nacz., red.technic.,
Wojciech Cackowski – redaktor,
Eugeniusz Gołybard – korespondent,
Stanisław Szewczenko – korespondent,
Leszek Wątróbski – korespondent,
Olga Ozolina – korespondent,
Sergiusz Łukasz – menedżer promocji i reklamy,
Łarysa Kaszczuk – księgowość.

Numer przygotowało Kolegium Redakcyjne reprezentujące organizacje polonijne Ukrainy.

Газета надрукована у ТОВ Фїрма «Антологія». Зам. № 76-05-18

Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą”

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ